

Sygn. akt II Ca 884/13

II Cz 1191/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Iwona Siuta
Sędziowie:	SO Marzenna Ernest SR del. Katarzyna Longa (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **J. R. i K. R.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w P. oraz zażalenia pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie

z dnia 8 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 710/09

- 1. oddala apelację;**
- 2. oddala zażalenie;**
- 3. zasądza od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powodów J. R. i K. R. solidarnie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 4. zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz powodów J. R. i K. R. solidarnie kwotę 150 (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.**

Sygn. akt II Ca 884/13 i II Cz 1191/13

UZASADNIENIE

Powodowie K. R. i J. R. w dniu 12 września 2008 r. wnieśli pozew z żądaniem zasądzenia solidarnie na ich rzecz od Grupy (...) S.A. z siedzibą w P. kwoty 49.184 zł, w tym 45.278 zł tytułem odszkodowania za zmniejszenie wartości działki nr (...) oraz kwoty 3.906 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez okres 10 lat z części gruntu znajdującej się bezpośrednio pod linią napowietrzną, wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 16 sierpnia 2008 r., a nadto o zasądzenie od pozwanej spółki solidarnie na ich rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu żądania pozwu powodowie wskazali, że od dnia 13 czerwca 1988 r. są właścicielami nieruchomości położonej w S. przy ul. (...), stanowiącej działkę budowlaną o nr 95/11, na której pozwana w latach siedemdziesiątych dwudziestego wieku posadowiła w ramach infrastruktury energetycznej słup przelotowy wraz z linią napowietrzną, która zajmuje 578 m² powierzchni gruntu znajdującego się bezpośrednio pod linią. Od powyższego okresu pozwana spółka użytkuje bez tytułu prawnego należący do powodów pas gruntu znajdujący się bezpośrednio pod linią napowietrzną.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 8 października 2008 r. Sąd Rejonowy w Szczecinie w sprawie I Nc 1008/08 uwzględnił żądanie pozwu w całości.

Od powyższego orzeczenia w dniu 6 listopada 2008 r. sprzeciw złożyła pozwana (...) S.A. z siedzibą w P., wnosząc o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanej spółki kosztów postępowania wedle norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty od pełnomocnictwa. Nadto pozwana spółka wniosła o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie z wniosku (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. przy udziale powodów i pozwanej o ustalenie, że (...) S.A. z siedzibą w P. nabyła przez zasiedzenie ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z 247 m² nieruchomości stanowiącej działkę gruntu 95/11, w części na której posadowiona jest linia napowietrzna.

Pismem z dnia 21 stycznia 2009 r. powodowie wezwali do udziału w sprawie (...) sp. z o.o. z siedzibą w P..

Postanowieniem z dnia 11 lutego 2009 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie wezwał do udziału w niniejszej sprawie po stronie pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2009 r. Sąd na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie.

Pismem datowanym na dzień 22 czerwca 2009 r. powodowie zmodyfikowali żądanie pozwu w ten sposób, że wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości zażądali za okres 14 miesięcy, tj. od lipca 2007 r. do sierpnia 2008 r. od (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. w kwocie 455,56 zł, zaś od (...) S.A. z siedzibą w P. w kwocie 3.450,44 zł. W pozostałym zakresie strona powodowa podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Pismem z dnia 12 grudnia 2012 r., sprecyzowanym ostatecznie pismem z dnia 1 lutego 2013r. strona powodowa ponownie zmodyfikował żądanie pozwu i wniosła zasądzenie od pozwanej (...) S.A. o kwoty 18.223 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dat i kwot w piśmie tym szczegółowo wskazanych tytułem bezumownego korzystania z części nieruchomości w okresie od dnia 1 września 1998 r. do 31 grudnia 2005 r. W pozostałym zakresie powództwo zostało cofnięte, również wobec pozwanej (...) Sp. z o.o. w P..

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w S. Wydział I Cywilny w sprawy z powództwa J. R. i K. R. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. o zapłatę w punkcie I zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powodów solidarnych J. R. i K. R. kwotę 18.223 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi w stosunku ocnym dnia 16 sierpnia 2008r. do dnia zapłaty, nadto w punkcie II oddalił powództwo w zakresie żądania odsetek ustawowych od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej, a liczonych od kwot za okres wcześniejszy niż 15 sierpnia 2008 r. W punkcie III umarzył postępowanie w pozostałym zakresie.

Natomiast w punkcie IV zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. na rzecz powodów solidarnych kwotę 873,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaś w punkcie V odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P..

W punkcie VI nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie od:

a) powodów solidarnie – kwotę 1.564,81 zł

b) pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. kwotę 919 zł

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Rejonowy: K. R. i J. R. są właścicielami, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej, nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...), o łącznej powierzchni 8.821 m² położonej przy ul. (...) w S., obręb 209 D., dla której Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie XXI Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Własność nieruchomości powodowie nabyli w dniu 13 czerwca 1988 r. Wówczas na nieruchomości znajdowały się już urządzenia infrastruktury elektro-energetycznej, które zostały wniesione w latach 70 – tych XX wieku. Na należącym do powodów gruncie znajdują się urządzenia infrastruktury energetycznej, obejmujące żelbetowy słup przelotowy o wysokości 10 m o wymiarach przy podstawie 2,0 m x 0,25 m oraz napowietrzna linia energetyczna SN 15 kV nr 181 o długości 60,8 mb. Powyższe urządzenia wybudowane zostały przed rokiem 1976 i są obecnie środkiem trwałym w majątku prowadzonego przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. przedsiębiorstwa energetycznego, stanowiąc jego własność. Od tego też czasu spółka oraz jej poprzednicy prawni korzystali z przedmiotowych urządzeń w sposób ciągły i nieprzerwany.

Przedsiębiorstwo prowadzone przez (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. powstało na skutek licznych przekształceń po stronie jej poprzedników prawnych, którymi był m.in. Zakład (...) S.A. z siedzibą w S., (...) S.A. z siedzibą w S., (...) S.A. z siedzibą w P. oraz Grupa (...) S.A. z siedzibą w P.. W dniu 13 października 2004 r. została zmieniona dotychczasowa firma Grupy (...) S.A. z siedzibą w P. otrzymując nowe brzmienie (...) S.A. z siedzibą w P.. Następnie pozwana spółka (...) S.A. z siedzibą w P., w oparciu o przepisy obligujące przedsiębiorstwa energetyczne do rozdzielania dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej, na mocy umowy z dnia 30 czerwca 2007 r. zbyła na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. zorganizowaną część przedsiębiorstwa. W ramach łączącej powyższe strony umowy na tę ostatnią spółkę przeszła własność wszelkich urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej należących do tej pory do (...) S.A. z siedzibą w P. - w tym również własność słupa przelotowego i linii napowietrznej 15 kV nr 181.

Powierzchnia gruntu na nieruchomości powodów o ograniczonej możliwości korzystania z nieruchomości na skutek umieszczenia na nim tych instalacji (pas ochronny linii energetycznej) wynosi 578 m² i obejmuje powierzchnię gruntu trwale wyłączoną z produkcji rolniczej przez instalacje (słup przelotowy oraz droga dojazdowa do tego słupa) o łącznej pow. 112 m². Wartość rynkowa rocznego czynszu dzierżawnego, jaki można było otrzymać z tytułu wydzierżawienia części nieruchomości powodów o powierzchni 578 m² wyniosła: za okres 3 miesięcy od 1 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. kwotę 561 zł; w 1999 r. - 2.395 zł; w 2000 r. - 2.507 zł; w 2001 r. - 2.545 zł; w 2002 r. - 2.582 zł; w 2003 r. - 2.619 zł; w 2004 r. - 2.657 zł; 2005 r. - 2.357 zł. Łącznie kwota, jaką powodowie mogliby uzyskać z tytułu wydzierżawienia na wolnym rynku ww. powierzchni za okres od 1 września 1998 r. do 31 grudnia 2005 r. wynosi 18.223 zł.

Sąd wskazał, że pismem z dnia 30 stycznia 2004 r. powodowie wezwali pozwaną do niezwłocznego usunięcia z obszaru ich działki urządzeń infrastruktury energetycznej, co spotkało się z odmową wyrażoną w piśmie z dnia 15 marca 2004 r. Pozwana zasygnalizowała, że istnieje możliwość zmiany lokalizacji słupa, którego przeniesienie nastąpiłoby na koszt powodów. W kolejnym piśmie z dnia 28 lipca 2008 r., doręczonym pozwanej w dniu 6 sierpnia 2008 r., powodowie ponownie wezwali pozwaną do usunięcia z działki nr (...) słupa oraz przebiegającej linii napowietrznej albo do zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z części nieruchomości w terminie do dnia 15 sierpnia 2008 r.

Sąd ustalił również, że postanowieniem z dnia 20 grudnia 2011r. w sprawie II Ns 773/09 Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie stwierdził, iż (...) S.A. w P. nabyła z dniem 1 stycznia 2009r. w drodze

zasiedzenia, prawo służebności gruntowej, polegającej na nieodpłatnym korzystaniu (eksploatacji, dokonywania kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji i remontów, usuwania awarii, wymianie urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej oraz na prawie wstępu na obciążony grunt w celu wykonania przedmiotowych prac) na części działki nr (...), powierzchni 0,0247 ha oznaczonej kolorem czerwonym, w opinii geodezyjnej opracowanej przez biegłego sądowego P. I. z dnia 27 października 2010r., która stanowi integralną część przedmiotowego postanowienia, położonej w obrębie ewidencyjnym nr 209 D., przy ul. (...) w S..

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd uznał powództwo o zapłatę należności głównej za uzasadnione. Sąd wskazał, że żądanie zapłaty kwoty 18.223 zł (po ostatecznym zmodyfikowaniu) miało oparcie w przepisach art. 224 § 2 k.c. w zw. z art. 225 k.c. Sąd wyjaśnił, że obowiązek wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy wynikający z ww. przepisów istnieje niezależnie od tego, czy posiadacz w sposób efektywny korzystał z rzeczy stanowiącej własność innej osoby, czy przyniosło mu to jakiegokolwiek wymierne korzyści, a nadto czy pozbawienie właściciela władztwa nad przedmiotem własności skutkowało powstaniem szkody w jego majątku. Wysokość należności za korzystanie z cudzej rzeczy bez podstawy prawnej winna odpowiadać stawkom rynkowym związanym z korzystaniem z rzeczy danego rodzaju oraz zależy od czasu, w jakim pozwany dysponował bez podstawy prawnej przedmiotem należącym do innej osoby.

Sąd podkreślił, że nieruchomości, z którą wiąże się spór i na której posadowione są instalacje należące od dnia 1 lipca 2007 r. do (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., stanowi własność powodów, zaś pozwanej spółce (...) S.A. z siedzibą w P. do dnia 31 grudnia 2005 r. nie przysługiwał żaden tytuł prawny do władania nią. Nadmienione zostało, że strona pozwana nie przedłożyła żadnej umowy, z której wynikałoby jej prawo do dysponowania częścią gruntu powodów, na którym posadowione zostały instalacje należące do przedsiębiorstwa energetycznego. Wobec powyższego należało uznać, że pozwana spółka (...) S.A. w okresie objętym powództwem, tj. od dnia 1 września 1998 r. do dnia 31 grudnia 2005 r., władała nieruchomością strony powodowej bez podstawy prawnej jako posiadacz w złej wierze. W ocenie Sądu powodowie mieli prawo domagać się od pozwanej zapłaty należności z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z części ich nieruchomości.

Sąd podał, że ustawa posługuje się w odniesieniu do roszczeń uzupełniających sformułowaniem „wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy”, co oznacza, że właściciel dochodzący roszczeń na tej podstawie powinien udowodnić zarówno czas korzystania z jego rzeczy przez stronę pozwaną korzystającą z jego rzeczy, jak również wysokość wynagrodzenia za to korzystanie. Wynagrodzenie to powinno odpowiadać zwykłemu dochodowi, jaki właściciel mógłby uzyskać, gdyby rzecz nie była we władaniu posiadającego bez tytułu prawnego. Miernikiem wynagrodzenia za korzystanie przez osobę nieuprawnioną z cudzej nieruchomości jest czynsz, jaki właściciel otrzymywałby z tytułu najmu albo dzierżawy tej części nieruchomości, która jest wykorzystywana przez stronę pozwaną.

W tym zakresie wysokość wynagrodzenia została ustalona przez biegłego w ramach zleconej do sporządzenia opinii, która zdaniem Sądu została opracowana zgodnie z treścią postanowienia i w sposób rzetelny.

Sąd wskazał, że opinia, aneks do opinii, pisemne opinie uzupełniające oraz ustna opinia uzupełniająca dają podstawy do uznania, że wyjaśnienia biegłej są wyczerpujące, zaś przedstawione przez nią wyliczenia zostały wykonane prawidłowo. W tych okolicznościach Sąd uznał opinię za wiarygodne źródło wiadomości specjalnych niezbędnych do poczynienia ustaleń w sprawie. W szczególności zaś podkreślić wypada, iż biegła ustalając stawkę należnego powodom odszkodowania uwzględniła charakter wyłączenia i ograniczenia w możliwości korzystania z gruntu, co czyni jej ustalenia rzetelnymi i rzeczowymi. Strona pozwana musi zdawać sobie sprawę, że w spornym okresie w sposób bezprawny naruszała prawo własności powodów, czerpiąc z tego faktu określone korzyści gospodarcze. W ocenie Sądu bez znaczenia jest częstotliwość podejmowanych czynności związanych przedmiotową infrastrukturą; istotne jest bowiem to, że infrastruktura ta znajduje się na gruncie powodów i przez tylko ten fakt istnienie stałe, potencjalne zagrożenie naruszenia prawa własności, co w sposób trwały ogranicza i częściowo całkowicie wyłącza normalne korzystanie z przysługującego powodom prawa.

Wysokość czynszu dzierżawnego możliwego do uzyskania przez powodów za grunt zajęty przez pozwaną spółkę została ustalona w oparciu o wyliczenia biegłej. Roczny czynsz możliwy do uzyskania z tytułu dzierżawy gruntu

wykorzystywanego przez pozwaną wyniósł: za okres 3 miesięcy od 1 września 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. daje kwotę 561 zł; w 1999 r. 2.395 zł; w 2000 r. 2507 zł; w 2001 r. 2545 zł; w 2002 r. 2582 zł; w 2003 r. 2619 zł; w 2004 r. 2657 zł; 2005 r. 2357 zł. Łącznie zatem powodowie mogliby za wydzierżawienie gruntu wykorzystywanego przez pozwaną uzyskać czynsz w wysokości 18.223 zł.

Rozstrzygnięcie o odsetkach Sąd oparł na przepisach art. 359 § 1 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 455 k.c. Skoro powodowie pismem z dnia 28 lipca 2008 r. wezwali pozwaną do usunięcia z obszaru ich działki urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej albo do zapłaty odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości w terminie do dnia 15 sierpnia 2008 r., to pozwana od dnia 16 sierpnia 2008 r. pozostawała w opóźnieniu.

Żądanie odsetek za okresy wcześniejsze, jako niezasadne, zostało w punkcie II oddalone.

Z uwagi na częściowe cofnięcie powództwa i zrzeczenie się roszczenia w stosunku do pozwanej (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz zrzeczenie się roszczenia o odszkodowanie z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości również wobec pozwanej (...) S.A. z siedzibą w P. (pismo z dnia 12 grudnia 2012 r. z k. 722 akt; pismo z dnia 1 lutego 2013 r. z k. 748 akt), Sąd na podstawie przepisu art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie, objętym oświadczeniem o cofnięciu pozwu, p czym orzeczono w punkcie III.

Orzeczenie o kosztach procesu w stosunku między powodami, a pozwaną (...) S.A., Sąd oparł o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. Celowym kosztem dochodzenia praw były wydatki związane z uiszczeniem opłaty od pozwu, która wynosiła 2.460 zł, opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, kosztami zaliczki na opinię biegłego w kwocie 1600 zł oraz koszty zastępstwa procesowego przez profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 2.400 zł. Łącznie dało to kwotę 6.477 zł. Natomiast na koszty poniesione przez pozwaną (...) S.A. z siedzibą w P. złożyła się kwota 2400 zł - stanowiąca koszt zastępstwa procesowego oraz kwota 17 zł — stanowiąca opłatę skarbową od pełnomocnictwa. Łącznie dało to kwotę 2.417 zł.

Przy uwzględnieniu, że powodowie wygrali w 37 %, kierując się zasadą wynikającą z art. 100 k.p.c. Sąd uznał, że należy im się kwota 2.396,49 zł; natomiast pozwana (...) S.A. z siedzibą w P. wygrała w 63% i należy się jej kwota 1.522,71 zł. Po kompensacji pozwana winna zwrócić powodom solidarnym kwotę 873,78 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, o czym orzeczono w pkt IV wyroku.

Natomiast w punkcie V wyroku, rozliczając koszty procesu pomiędzy powodami a dopozwaną (...) Sp. z o.o. Sąd zastosował normę prawną wyrażoną w art. 102 k.p.c., uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu poniesionymi przez tegoż pozwanego. W tej mierze na szczególne uwzględnienie zasługiwał fakt, iż (...) Sp. z o.o. wstąpiła do niniejszego postępowania, na skutek informacji uzyskanych od (...) S.A. z których wynikał fakt zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Wiedza o powyższym fakcie nie była powszechna, a postępowanie powodów w tym zakresie zmierzało jedynie do ochrony zgłoszonych roszczeń. Co więcej, w końcowym etapie niniejszego postępowania okazało się, że pozwana (...) Sp. z o.o., jako następcą w powyższym zakresie (...) S.A. korzysta z gruntu powodów na podstawie prawa od 1 stycznia 2006r. Okoliczność ta również nie była znana powodom wcześniej, a bezpośrednio po powzięciu o niej wiadomości, cofnęli oni pozew wobec pozwanej i zrzekli się roszczenia.

Rozstrzygnięcie w punkcie VI zostało oparte na przepisie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. nr 90, poz. 594, ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c., z uwagi na to, że rzeczywisty koszt sporządzenia opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości wyniósł 4.083,81 zł, a pobrana na ten cel od powodów zaliczka kształtowała się na poziomie 1.600 zł.

Apelację od powyższego orzeczenia w zakresie punktu I, IV i VI wywiodła pozwana (...) spółka akcyjna w P., zarzucając mu naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia, tj.

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie dyrektywy zasady swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności poprzez uznanie, iż bez znaczenia dla ustalenia wysokości wynagrodzenia za

bezumowne korzystanie z nieruchomości jest częstotliwość podejmowanych czynności związanych z przedmiotową infrastrukturą oraz poprzez przyjęcie dowolnej i nieprawidłowej oceny dowodu w postaci treści opinii biegłego sądowego, pomimo tego, że przyjęte przez tego biegłego założenia i wyprowadzone na tej podstawie wnioski są nietrafne i nieprecyzyjne, co czyni wydane opinie nieprzydatnymi dla rozstrzygnięcia sprawy prowadzące w konsekwencji do nieuprawnionego przyjęcia przez ten Sąd twierdzeń biegłego jako własnych,

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak dostatecznego uzasadnienia w zakresie przyjęcia przez Sąd I instancji kwoty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a także nie uzasadnienie przyczyn nie uwzględnienia zarzutów strony pozwanej do opinii biegłego B. K..

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonej części wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa za obie instancje. Z ostrożności procesowej został zgłoszony wniosek o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Apelujący wskazał, że ustalając kwotę wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, Sąd Rejonowy oparł się jedynie na dowodzie z opinii biegłego sądowego, tymczasem w jego ocenie, nie mogła ona stanowić miarodajnego dowodu. W ocenie pozwanej (...) S.A. w P. opinia biegłego w znacznej mierze oparta była na dowolności i jako taka nie mogła stanowić rzetelnego dowodu w przedmiotowym postępowaniu. Przyjęte przez biegłego kryteria były dowolne i niezrozumiałe, natomiast metoda wyliczenia czynszu rocznego za korzystanie z nieruchomości, a w konsekwencji także wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powodów budzi wiele zastrzeżeń.

Apelujący podniósł, że wysokość wynagrodzenia, o którym mowa w art. 224 § 2 k.c., powinna odpowiadać stawkom za korzystanie z rzeczy określonego rodzaju, biorąc pod uwagę ceny występujące na rynku. Przy czym według apelującego posiadanie w rozumieniu art. 336 k.c., nie wyłącza władztwa właściciela, a jedynie ogranicza je w zakresie wynikającym ze stopnia ingerencji istniejącego urządzenia w przestrzeń (art. 143 k.c.), i z tego względu ustalone stawki wynagrodzenia winny podlegać korekcie. W przypadku urządzeń przesyłowych, posiadanie odpowiada władztwu wynikającemu ze służebności gruntowej. Zdaniem pozwanej zawodzą kryteria ustalania wysokości wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości oparte wyłącznie na układzie odpowiednich cen rynkowych właściwych dla najmu lub dzierżawy gruntu, które są adekwatne w sytuacjach, kiedy wynajmujący lub wydierżawiający zostają zupełnie pozbawieni fizycznego władztwa nad rzeczą. W ramach obiektywnych kryteriów można natomiast zastosować odpowiednie ceny rynkowe za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności, których wysokość powinna uwzględniać stopień ingerencji w treść prawa własności. Ustalenie wysokości wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w zakresie służebności powinno być zatem proporcjonalne do stopnia ingerencji posiadacza w treść prawa własności powodów i uwzględniać wartość nieruchomości.

Według pozwanego fakt, że ograniczenia, jakich doznają powodowie w związku z lokalizacją na ich nieruchomości urządzeń przesyłowych pozostają nieznacznymi (raz na pięć lat przeglądy oraz coroczne oględziny), winien skutkować odpowiednim obniżeniem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, skoro okoliczność ta nie może pozostawać bez wpływu na wysokość tego wynagrodzenia

Nadto zdaniem pozwanej biegły sądowy przy wyliczeniu wynagrodzenia z tytułu bezumownego korzystania z rzeczy winien w głównej mierze określić powierzchnię z jakiej w rzeczonym okresie korzystała pozwana, a następnie wyliczyć stawki czynszu jakie wówczas obowiązywały na rynku nieruchomości porównywalnych do tej, jaka stanowi własność powodów. Tymczasem biegła - dla określenia wartości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie - przejęła współczynnik „k” którego w żadnym zakresie nie zróżnicowała w odniesieniu do różnego charakteru wyłączeń czy ograniczeń poszczególnych powierzchni gruntu. Powierzchnia wyłączona całkowicie z użytkowania dotyczy jedynie powierzchni zajętej przez słup energetyczny, natomiast pozostała część tej powierzchni pod urządzeniami energetycznymi jest jedynie ograniczona w użytkowaniu, co powinno zostać uwzględnione przy stosowaniu współczynnika „k”. Ponadto biegła w sposób nieuprawniony przyjęła, iż częstotliwość i rodzaj czynności

wykonywanych przez właściciela nieruchomości władnącej są takie same w odniesieniu do całej powierzchni zajętej przez urządzenia energetyczne, strefę ochronną i drogę dojazdową. Podkreślone zostało, że biegła nie wyjaśniła dlaczego powierzchnia do wyliczenia została ustalona na 578 m². Jednocześnie zdaniem pozwanej Sąd całkowicie dowolnie przyjął, iż bez znaczenia przy tym jest czy częstotliwość podejmowanych czynności związanych z przedmiotową infrastrukturą jest duża, czy też mała.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. wywiodła zażalenie w zakresie punktu V, w którym Sąd odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu poniesionymi przez pozwaną (...) Sp. z o.o. w P.. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie art. 98 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie, a w konsekwencji naruszenie art. 108 k.p.c. poprzez zaniechanie zasądzenia od powodów na jej rzecz całości kosztów procesu oraz art. 102 k.p.c. poprzez zastosowanie zasady słuszności i odstąpienie od obciążania powodów kosztami procesu pomimo braku przesłanek do przyjęcia w niniejszej sprawie tej regulacji. Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej (...) Sp. z o.o. w P. kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 2.417 zł. Zdaniem pozwanej w przedmiotowej sprawie nie zaistniał „szczególnie uzasadniony przypadek” umożliwiający zastosowanie reguły z art. 102 k.p.c.

Zostało podkreślone, że w orzecznictwie za stronę przegrywającą sprawę uznaje się także powoda, który cofnął pozew zrzekając się roszczenia. W ocenie pozwanej w okolicznościach sprawy nie zaistniał „szczególnie uzasadniony wypadek” w rozumieniu art. 102 k.p.c. Powołując się na stanowisko wynikające z orzecznictwa oraz doktryny pozwana wskazała, że jej zdaniem okoliczności przytoczone przez Sąd nie stanowią podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c., tym bardziej jeśli uwzględnić bezwzględny zakaz stosowania wykładni rozszerzającej przesłanek z tego przepisu wynikających.

Wbrew ustaleniom Sądu, fakt nabycia przez pozwaną (...) Sp. z o.o. w P. od pozwanej (...) S.A. w P. zorganizowanej części przedsiębiorstwa był wiedzą powszechną, gdyż informacje te zostały zamieszczone w Monitorze Sądowym i gospodarczym nr (...) ((...)) i (...) ((...)). Dodatkowo informacje dotyczące rozdziału (...) Sp. z o.o. w P. od pozwanej (...) S.A. w P. dostępne były ponadto w biuletynie Branżowym (...) elektryczna nr (...) (62) z dnia 16 kwietnia 2008 r. oraz zamieszczone na stronach internetowych spółek. Nadto informacje te były dostępne na innych stronach internetowych m.in. gazety wyborczej, czy też na stronie Wirtualnego Nowego (...).

Ponadto pozwana podniosła, że zgodnie z brzmieniem art. 554 k.c. nabywca przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. W tym zaś stanie rzeczy (...) Sp. z o.o. w P. odpowiada za zobowiązania, w tym za dochodzone niniejszym pozwem żądania, do dnia 30 czerwca 2007 r. solidarnie z pozwaną (...) S.A. w P., natomiast po tej dacie - samodzielnie. Nadto zostało podniesione, w powołaniu się na art. 203 k.p.c., że regulacja zawarta w art. 203 § 2 k.p.c. jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 102 k.p.c. i powodowie cofając pozew w niniejszej sprawie w stosunku do (...) Sp. z o.o. w P. liczyli się z obowiązkiem pokrycia kosztów procesu poniesionych przez przeciwnika.

W odpowiedzi na zażalenie i apelację, powodowie wnieśli o ich oddalenie jako całkowicie bezzasadnych.

W odniesieniu do apelacji pozwanej (...) S.A. w P. wskazali, że zarzuty naruszenia prawa procesowego są chybione. Powodowie podkreślili, że ich nieruchomość nie jest nieruchomością rolną, a jest przeznaczona pod zabudowę. Tym samym nie można mówić o czasowym władztwie wynikającym z posiadania służebności, gdyż obszar działki obliczony przez biegłego jest trwale i faktycznie włączony z normalnego użytkowania.

W odniesieniu do zażalenia (...) sp. z o.o. w P., powodowie wskazali że wdając się w spór, w żaden sposób nie mogli przewidzieć wydarzeń; wnieśli powództwo jeszcze przed złożeniem wniosku o zasiedzenie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy przyjmuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji za własne oraz podziela wnioski prawne tego sądu wprowadzone na tle poczynionych ustaleń.

Nie można zgodzić się z zarzutem apelującego (...) spółki akcyjnej w P., iż Sąd Rejonowy popełnił wskazane w apelacji błędy dotyczące zwłaszcza sposobu sporządzenia uzasadnienia w odniesieniu do opinii biegłego B. K., która ostatecznie jako dowód w sprawie stała się zasadniczą podstawą rozstrzygnięcia oraz przekroczenia granic swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie, że bez znaczenia dla ustalenia wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest częstotliwość podejmowanych przez opiewaną czynności związanych z infrastrukturą zlokalizowaną na działce powodów.

Sąd Okręgowy podzielił prezentowany w orzecznictwie pogląd, według którego przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest do świadczenia wynagrodzenia na podstawie art. 225 k.c., który to pogląd legł również u podstaw zaskarżonego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, wyroki z dnia 17 czerwca 2005 r., III CK 685/04, z dnia 11 maja 2005 r., III CK 556/04, z dnia 3 kwietnia 2009 r., III CSK 470/08, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2009 roku, LEX nr 686359).

Podstawę prawną żądania strony powodowej był przepis art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. nakładający na posiadacza rzeczy będącego w złej wierze obowiązek wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy. Istota tego obowiązku sprowadza się do przyznania właścicielowi rekompensaty z tytułu braku możliwości dysponowania rzeczą. Właściwym wynagrodzeniem pozostaje kwota jaką posiadacz musiałby zapłacić właścicielowi gdyby jego posiadanie oparte było na prawie, obejmując zatem to wszystko co uzyskałby właściciel gdyby ją wynajął, wdzierzał, lub oddał w użytkowanie na podstawie innego stosunku prawnego, z zastosowaniem cen wolnorynkowych obowiązujących w okresie za który wynagrodzenie jest dochodzone. W świetle powyższego, zasadniczo bez większego znaczenia dla ustalenia należnego wynagrodzenia pozostaje to jak często posiadacz korzysta z rzeczy, bowiem nawet sporadyczne ingerowanie w cudzą własność uzasadnia przyznanie stosownego wynagrodzenia (nieregularne i sporadyczne korzystanie z cudzej własności w zasadzie wyklucza a co najmniej znacznie utrudnia możliwość oddania nieruchomości w tej samej części do użytkowania innemu podmiotowi) choć jednocześnie zgodzić należy się, iż wynagrodzenie powinno być ustalane także z uwzględnieniem charakteru i trwałości obciążenia oraz jego uciążliwości. Szacowanie wysokości owego wynagrodzenia zawsze obarczone będzie pewnym marginesem uznaniowości.

Kwota przyznanego wynagrodzenia winna być adekwatna do czasu i zakresu korzystania, co – zważywszy, że ustawodawca nie zdecydował się na uregulowanie wyznaczników tego wynagrodzenia - nie oznacza że powinna ściśle odpowiadać określonym pozaustawowo miernikom. Wynagrodzenie to winno być na takim poziomie, żeby jego wysokość oceniana rozsądnie nie powodowała rażącego pokrzywdzenia uprawnionego, bądź jego oczywistego bezpodstawnego wzbogacenia. Zaznaczyć też trzeba, że wynagrodzenie za bezumowne korzystanie nie jest świadczeniem okresowym, a z natury tego świadczenia wynika, że strona pozwana – podmiot profesjonalny - winna liczyć się z obowiązkiem zapłaty właścicielowi za korzystanie z jego gruntu z chwilą kiedy do tego korzystania doszło.

Sąd Odwoławczy zauważa, że twierdzenia strony pozwanej o nikłej częstotliwości ingerencji w nieruchomość powodów, nie są zgodne z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym. Świadek A. P. będący pracownikiem pozwanej, w trakcie zeznań wskazał, że sieć która przebiega przez działkę powodów zasila obszar W., ale jest to również rezerwowa linia zasilająca szpital w Z.. W zależności od warunków atmosferycznych zachodzi konieczność kontroli tej sieci i to ma miejsce 2 – 5 razy w miesiącu. Nie ma miesiąca żeby nie być w tym rejonie. Stąd trudno przyjąć za zasadne twierdzenia strony pozwanej, że czynności podejmowane przez pozwaną sprowadzają się do odbywających się raz na pięć lat przeglądów oraz corocznych oględzin.

W dalszej kolejności Sąd Odwoławczy podnosi, że każdy sąd rozstrzygający w danej sprawie, a opierający się na wnioskach opinii biegłego (jak miało to miejsce w rozpatrywanej sprawie) albo je podziela (przyjmuje za własne) albo nie akceptuje ich. Szczególna trudność w ocenie tego dowodu wynika z faktu braku wiedzy specjalnej sądu w

materii będącej przedmiotem opinii (biegły jest bowiem w istocie pomocnikiem sądu mającym za zadanie dopomóc sądowi w zrozumieniu i wyjaśnieniu zjawisk na których sąd się nie zna). Zatem akceptując lub odrzucając wnioski opinii biegłego sąd w każdej sprawie kieruje się przede wszystkim zasadami wynikającymi z art. 233 k.p.c. i kontrolą logiczności rozumowania opinii i przyjętej w niej argumentacji, która trafia lub też nie trafia do przekonania sądu. W przedmiotowej sprawie na skutek zarzutów, opinia była uzupełniana kilkakrotnie i wątpliwości stron były przedmiotem wyjaśnień biegłej, również w opinii ustanej złożonej na rozprawie w dniu 16 marca 2011 r.

Jednym z głównych elementów wpływających na wysokość dochodzonego roszczenia (wynagrodzenia) było ustalenie faktycznego zakresu i sposobu ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości przez powodów. Jednak w ocenie Sądu Okręgowego niezależnie jakie na tę okoliczność mogłyby zostać przedstawione i przeprowadzone dowody biegły w niniejszej sprawie przed wydaniem opinii był obecny na przedmiotowej nieruchomości i dokonał jej oględzin właśnie po to aby ocenić zakres jej wykorzystania przez powodów oraz sytuację wstępującą na gruncie, która utrudnia jego wykorzystywanie. P. on zatem wiedzę, która była w istocie wyznacznikiem do przyjęcia określonego w opinii wskaźnika uciążliwości wymienionego jako „k” uwzględniającego m.in. fakt współkorzystania z terenu przez obie zainteresowane strony i wpływającego na wynik wynagrodzenia. Wskaźnik ten zależny był według opinii biegłego nie tylko od rodzaju nieruchomości, ale także od rodzaju urządzenia infrastruktury technicznej posadowionej na przedmiotowym gruncie, sposobu lokalizacji tego urządzenia na nieruchomości oraz szerokości pasa gruntu o ograniczonym sposobie korzystania.

Wskaźnik ten został wyliczony jako relacja cen działki gruntu z prawem do zabudowy i bez prawa do zabudowy i ustalony na pułapie 0,78. Poza tym biegła wskazała, że współczynnik k byłby inny tylko dla powierzchni trwałego wyłączenia pod słupem energetycznym, dlatego dla całej strefy ochronnej obejmującej 578 m² przyjęto współczynnik 0,78, gdyż daje to różnicę wyniku poniżej 1%. Dodatkowo w piśmie z dnia 21 kwietnia 2011 r. wyjaśniła, że uzasadnieniem dla przyjęcia współczynnika k na takim poziomie są trwałe ograniczenia, które występowały na przedmiotowej nieruchomości w analizowanym okresie.

Okoliczność, że pozwana nie zgadzała się z wielkością tego wskaźnika przyjętą przez biegłą i wskazywała własne przemyślenia, w tym odnoszące się do tego, że biegła nie zróżnicowała powierzchni, podczas gdy jedynie grunt pod słupem jest wyłączony z możliwości użytkowania, zaś pozostała powierzchnia pod linią napowietrzną takiego ograniczenia nie ma, nie miały wpływu na ostateczne wnioski opinii biegłego, który w tym zakresie odniósł się szczegółowo do tych zarzutów zgłaszanych przez apelujących już w postępowaniu pierwszo instancyjnym, wyjaśniając wątpliwości z tym związane. Podniesienie zatem w apelacji zarzutu nie ustalenia przez sąd rzeczowego ograniczenia faktycznego sposobu i zakresu korzystania z nieruchomości przez pozwaną nie znajduje żadnego uzasadnienia i jest w istocie polemiką apelującej z ustaleniami konstrukcji przyjętymi w opinii biegłego jako elementami tej opinii, a nie elementami ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, które w tej materii zostały poczynione niewątpliwie dość ogólnie ale fakt ten nie miał ostatecznego wpływu na końcowe rozstrzygnięcie opierające się na opinii biegłego. Biegła nadto podała, że działka jest przeznaczona pod zabudowę.

Warte podkreślenia jest to, że biegła wskazywała iż wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości może być określona na podstawie danych rynkowych stawek podobnych czynszu najmu (dzierżawy) gruntów z urządzeniami energetycznymi, zaś w braku wiarygodnych rynkowych stawek czynszów za najem czy dzierżawę gruntów z liniami energetycznymi, na podstawie wartości rynkowych 1 m² gruntu przed obciążeniem urządzeniami infrastruktury technicznej. Pozwana miała możliwość dostarczenia odpowiedniej dokumentacji, co dałoby możliwość ustalenia wynagrodzenia w oparciu o stawki podobnych czynszów.

Jeżeli chodzi o powierzchnię działki (...), jaką biegła przyjęła dla wyliczeń wynagrodzenia za bezumowne korzystanie, to ostatecznie wyniosła ona 578 m². Biegła w odniesieniu do zarzutów pozwanej wyjaśniła, że swobodne korzystanie z działki jest utrudnione lub uniemożliwione z powodu przebiegającej przez działkę linii elektroenergetycznej i koniecznej drogi dojazdowej do słupa na wskazanej powierzchni. Biegła w ustnej opinii wskazała, że szerokość pasa ochronnego ustaliła na podstawie norm energetycznych dla tego typu linii – normy PN- (...) -1:2007

dot. energetycznych linii napowietrznych prądu przemiennego powyżej 1kV do 45kV. Pozwana sprzeciwiła się uwzględnieniu tej normy podnosząc, że określa ona minimalne odstępstwa izolacyjne od budynków mieszkalnych i innych, natomiast nieruchomość, na której posadowione są urządzenia elektroenergetyczne, dotychczas była wykorzystywana na potrzeby ogrodu. Sąd zauważa, że biegła w sposób bardzo jasny wskazała sposób wyliczenia powierzchni ograniczonej w korzystaniu – przyjmując że pas gruntu pod linią napowietrzną obejmuje powierzchnię 3,5 metra szerokości x 60,8 metra długości, co łącznie dawało 212,80 m². Natomiast z uwagi na powołaną przez biegłą normę, pas ochronny linii energetycznej z każdej strony pasa gruntu pod linią wynosi 3 metry (2 x 3 m x 60,8 m = 364,80 m²). W ocenie Sądu Odwoławczego nie można tracić z pola widzenia, że ustalając wysokość należnego powodowi wynagrodzenia należy uwzględnić stopień ingerencji pozwanego w treść prawa własności przysługującego powodowi, trwałość posadowionych urządzeń, ale również i przeznaczenie gruntów oraz zamierzenia powodów co do zagospodarowania obciążonych urządzeniami działek. Dla tego wyliczenia nie jest wystarczające uwzględnienie wyłącznie aktualnego sposobu użytkowania gruntu.

W świetle przyjętej przez biegłą konstrukcji opinii i zasad metodologii jej opracowania uznać należało, że stawka wyliczonego w ten sposób wynagrodzenia za bezumowne korzystanie za okres 88 miesięcy w wysokości 207,08 zł miesięcznie, co w przeliczeniu na 1 m² wynosi 0,36 zł (0,358 zł). Niewątpliwie jest to pewnego rodzaju uogólnienie, gdyż wynagrodzenie obejmowało ponad 7 lat, jednakże zauważyć należy, że z umów przedstawionych przez pozwaną w postępowaniu I instancyjnym wynika, że czynsz dzierżawny za 2009 r. i 2010 r. wynosił za 1 m² 0,61 zł, zaś z podatkiem VAT – 0,74 zł/m².

W tym kontekście, zdaniem Sądu Odwoławczego, Sąd Rejonowy ustalając wysokość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego z działek powodów prawidłowo oparł się na opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości która poczyniła stosowne wyliczenia, przy uwzględnieniu przeznaczenia gruntu. Sąd podziela twierdzenia Sądu Rejonowego, że opinia ta przy uwzględnieniu wszystkich jej uzupełnień i aneksu jest logiczna, jasna, pełna i przez to stanowi w pełni miarodajne źródło wiedzy o realnej skali możliwych do uzyskania stawek czynszu za okres dochodzony pozwem. Biegła wyliczyła zwaloryzowaną stawkę roczną czynszu dzierżawnego dla działek powodów na kwotę średnio za cały okres bezumownego korzystania 0,36 złotych/m². Co prawda biegła uwzględniła zwaloryzowaną stawkę czynszu z uwagi na bezspornie istotną zmianę siły nabywczej pieniądza za okres blisko 8 lat dochodzony pozwem (1998 -2005).

W najmniejszym stopniu nie był zasadny zarzut pozwanej naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób nie budzący zastrzeżeń. Przeprowadził analizę zeznań świadków, dokumentów przedstawionych przez strony jak też opinii biegłej. Podkreślić trzeba, że Sąd dokonał prawidłowej oceny opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości. Powołany w sprawie biegły oszacował wartość czynszu jaki można byłoby uzyskać za wynajem części nieruchomości zajętej przez urządzenia infrastruktury technicznej należącej uprzednio do pozwanej, wraz z pasem ochronnym. Sąd trafnie oparł rozstrzygnięcie na ustalonych przez biegłą wartościach.

Zgodnie z przepisem art. 233 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału. Z cytowanego przepisu wynika zatem, że przedmiotem oceny sądu jest materiał dowodowy, nie tylko z punktu widzenia jego wiarygodności, ale i mocy jaką on przedstawia dla wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Oczywistym natomiast jest, że ta ocena musi być dokonana w kontekście całokształtu zebranego materiału. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału

dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Zdaniem Sądu Odwoławczego, pozwana w apelacji nie zdołała przedstawić argumentacji przemawiającej za słusnością wyartykułowanych przez nią zarzutów. Ostatecznie wyliczona przez biegłą stawka nie odbiega od stawek stosowanych przez pozwaną w umowach, które zostały zaprezentowane Sądowi Rejonowemu. Co prawda przedstawione umowy dotyczyły okresu 2009 – 2010, zaś powodowie domagali się wynagrodzenia za okres 1998 – 2005 r., jednakże nic nie stało na przeszkodzie by pozwana udostępniła biegłej umowy zawierane we wcześniejszych okresach. Podobnie powierzchnia ograniczenia wyliczona przez biegłą, nie budzi wątpliwości. Działka powodów ma przeznaczenie pod zabudowę i niewątpliwie pas ochronny przyjęty na potrzeby wyliczenia musi obejmować normy powołane przez biegłą. Poza tym wbrew twierdzeniom pozwanej, świadek przez nią zawnioskowany, wskazał że kontrole sieci przesyłowej są kilkakrotne w miesiącu (2 – 5 razy w miesiącu), stąd o małej uciążliwości i niewielkim korzystaniu mowy być nie może, co tym bardziej uzasadnia przyjęcie wskaźnika k w wysokości wyliczonej przez biegłą. Zauważenia wymaga, że pozwana ustalenia biegłej jedynie kwestionuje nie wskazując na czym w istocie polega metodologia zastosowanej wyceny.

Również nie był trafny zarzut pozwanej, naruszenia przez Sąd I instancji art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewyjaśnienie dlaczego ustalił wynagrodzenie za bezumowne korzystanie w wysokości wskazanej w wyroku oraz nieuzasadnienie przyczyn nieuwzględnienia zarzutów strony pozwanej do opinii biegłej. Sąd wyraźnie wskazał, że tak ustalania faktyczne, jak i swoje rozstrzygnięcie oparł na opinii biegłej, która przecież miała na celu wyliczenie wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z działki powodów. Stąd zarzut ten jest zupełnie chybiony. Natomiast jeśli chodzi o brak wskazania przez Sąd dlaczego nie uwzględnił zarzutów pozwanej do opinii biegłego, to wskazać należy, że obowiązkiem Sądu jest wskazanie przyczyn, dla których odmówił wiarygodności dowodom i wnioskowi przedstawionym w sprawie. Wbrew twierdzeniom pozwanej, Sąd Rejonowy przyznają walor rzetelności i konkretności opinii biegłej, dał wyraz również nieuwzględnieniu zarzutów strony pozwanej, do których biegła zresztą się odniosła. Pozwana nie przedstawiła żadnych innych twierdzeń ponad te które zostały zweryfikowane przez biegłą i odpowiednio wyjaśnione. Sąd wyjaśnienia biegłej, w całokształcie okoliczności sprawy uznał za wystarczające do uznania, że opinia przez nią sporządzona jest przydatna i wystarczająca do wydania rozstrzygnięcia w sprawie. Sąd Odwoławczy nie podziela tym samym zastrzeżeń pozwanej do metodologii wyliczenia wartości przyjętej końcowo za podstawę wydanej w sprawie opinii.

Powyższe zatem legło u podstaw uznania, że apelacja strony pozwanej nie była zasadna i po myśli przepisu art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.

Podobnie Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutów zażalenia w odniesieniu do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie V wyroku, w którym Sąd pomimo cofnięcia powództwa w odniesieniu do (...) sp. z o.o. w P., odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu. Sąd Odwoławczy nie dostrzegł zarzuconego przez pozwaną naruszenia przepisów art. 98 k.p.c. i art. 102 k.p.c., a tym bardziej art. 108 k.p.c. Przede wszystkim Sąd zwraca uwagę na to, że pozwana (...) sp. z o.o. w P. została wezwana do udziału w sprawie z tego powodu, że (...) S.A. w P. zakwestionowała swoją legitymację bierną do udziału w sprawie, w sprzeczności od wydanego nakazu zapłaty, co może być uznane za przejaw braku lojalności procesowej. Powodowie mając na uwadze, że ich roszczenia podlegają przedawnieniu z upływem 10 lat, w celu zapewnienia ich ochrony, po zapoznaniu się z argumentacją pozwanej (...) S.A. w P. zdecydowali się wytoczyć powództwo również przeciwko (...) sp. z o.o. w P.. Kwestia wyodrębnienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa wbrew twierdzeniom pozwanej nie była wiedzą powszechną. Dodatkowo zauważenia wymaga, że o ile zasiedzenie służebności gruntowej na zasadach służebności przesyłu nastąpiło na rzecz (...) S.A. w P., to i tak korzystającym z

tej służebności jest (...) sp. z o.o. w P.. W tych okolicznościach sprawy, Sąd Odwoławczy uznał, że odstąpienie od obciążenia powodów kosztami należnymi na rzecz (...) sp. z o.o. była usprawiedliwiona okolicznościami sprawy.

Dodatkowo odnosząc się do argumentacji zawartej w zażaleniu, że powodowie na zasadzie art. 55⁴ k.c. mogli domagać się zasądzenia dochodzonej należności solidarnie od pozwanych, jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia, skoro solidarna odpowiedzialność nie nakłada na powodów żadnych obowiązków; mogą oni domagać się zapłaty solidarnie od dwu pozwanych, co nie oznacza żadnej powinności, a jedynie możliwość.

Z tych też względów, pomimo cofnięcia powództwa, Sąd Odwoławczy uznał za uprawnione skorzystanie z dobrodziejstwa przewidzianego w przepisie art. 102 k.p.c. i w konsekwencji odstąpienie od obciążania powodów kosztami postępowania należnymi pozwanej (...) sp. z o.o. w P..

Marginalnie Sąd Okręgowy wskazuje, że w sprawie nie doszło do naruszenia art. 108 k.p.c., skoro w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, zostało zamieszczone rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

Argumentacja przedstawiona w zażaleniu pozwanej nie przekonała Sądu Odwoławczego, skutkiem czego zażalenie jako niezasadne zostało w oparciu o art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalone.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego i zażaleniowego, zostało oparte na zasadach odpowiedzialności za wynik toczącego się postępowania i przy uwzględnieniu w odniesieniu do każdego ze zgłoszonych środków wartości przedmiotu zaskrzenia.

W przypadku kosztów postępowania apelacyjnego, koszty należne powodom od (...) S.A. w P. wyniosły 1.200 zł i zostały ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Natomiast koszty postępowania zażaleniowego należne powodom od (...) sp. z o.o. w P. wyniosły 150 zł i zostały ustalone w oparciu o § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 2 pkt 1 powołanego wyżej rozporządzenia, o czym orzeczono w punktach 3 i 4 wyroku.